

Dosarul nr. 3ra-1091/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Badan-Melnic Eleonora)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.E. Palanciuc, A. Malii, V. Clima)

Î N C H E I E R E

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Liuba Țurcan, reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Liuba Țurcan împotriva Ministerului Apărării și a Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la confirmarea statutului de participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl,

împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Liuba Țurcan și Marele Stat Major al Armatei Naționale,

c o n s t a t ă :

La data de 15 septembrie 2017, Liuba Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării și a Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la confirmarea statutului de participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada din 2 iunie 1980 până la 4 ianuarie 1987 a activat la uzina experimentală din Ivanovo, Ucraina, iar în perioada 3 – 5 mai 1986 și apoi 8 – 9 mai 1986 a fost trimisă la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl.

A invocat că, la data de 14 noiembrie 2012 comisia din cadrul Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru examinarea autenticității documentelor confirmative în vederea eliberării legitimațiilor participanților la consecințele catastrofei de la CAE Cernobîl a examinat actele prezentate de aceasta, însă a refuzat confirmarea lor și eliberarea legitimației participantului la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl.

Ulterior, la solicitarea comisiei au fost prezentate mai multe acte confirmative eliberate de către autoritățile abilitate ale Ucrainei și ale Republicii Moldova, ce

probează participarea sa la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl și anume: extrasul din carnetul de muncă, ordinul întreprinderii nr. 47 din 8 mai 1986, certificatele eliberate de către întreprindere și autoritățile din Ucraina, extrase din registru.

A considerat că, actele prezentate probează dreptul la confirmarea statutului de cetățean care a suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl și asupra căruia se aplică prevederile Legii privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Însă, comisia Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru examinarea autenticității documentelor confirmative în vederea eliberării legitimațiilor participanților la consecințele catastrofei de la CAE Cernobîl, neîntemeiat a refuzat în examinarea actelor prezentate, confirmarea statutului de participant la consecințele catastrofei de la CAE Cernobîl și eliberarea legitimației de participant, prin ce i-a încălcat drepturile la repararea prejudiciului și la primirea compensațiilor și înlesnirilor cuvenite.

La 28 iunie 2017 a primit contra semnătură extrasul din procesul-verbal nr. 19 pct. 4 lit. b) din 14 noiembrie 2012 (procesul-verbal nr. 16 din 31 mai 2012), potrivit căruia s-a respins solicitarea reclamantei de confirmare a calității de participant la lichidarea consecințelor catastrofei CAE Cernobîl.

La 28 iulie 2017 a înaintat o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea în parte a procesului-verbal nr. 19 pct. 4 lit. b) din 14 noiembrie 2012 (procesul-verbal nr.16 din 31 mai 2012) în privința sa, examinarea actelor prezentate în scopul confirmării ca participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl și eliberarea legitimației participantului la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl.

La 22 august 2017 a primit răspuns la cererea prealabilă, prin care i s-a comunicat că nu există temei pentru a modifica deciziile contestate.

A solicitat Liuba Țurcan admiterea acțiunii, anularea în parte a procesului-verbal nr. 19 pct. 4 lit. b) din 14 noiembrie 2012 (procesul-verbal nr. 16 din 31 mai 2012) în privința Liubei Țurcan, obligarea Ministerului Apărării și a Marelui Stat Major al Armatei Naționale să examineze actele prezentate în scopul confirmării ca participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl, obligarea eliberării legitimației de participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl, încasarea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial. Au fost declarate nule procesul-verbal nr. 19 pct. 4, lit. b) din 14 noiembrie 2012 al ședinței Comisiei Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru examinarea autenticității documentelor confirmative în vederea eliberării legitimațiilor veteranilor de război și participanților la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl și procesul-verbal nr. 16, pct. 4, lit. b) din 31 mai 2012 al ședinței comisiei Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru examinarea autenticității documentelor confirmative în vederea eliberării legitimațiilor veteranilor de război și participanților la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl.

A fost obligat Marele Stat Major al Armatei Naționale să confirme statutul de participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl reclamantei Liuba Țurcan.

A fost obligat Marele Stat Major al Armatei Naționale să elibereze legitimație de participant la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl Liubei Țurcan.

A fost încasat din contul Marelui Stat Major al Armatei Naționale în beneficiul Liubei Țurcan suma de 1 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Liuba Țurcan și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale.

În favoarea acestei soluții instanțele ierarhic inferioare au indicat că, din probele prezentate se denotă cu certitudine că la data producerii accidentului de la CAE Cernobîl, în perioada 3 – 9 mai 1986, Liuba Țurcan, a locuit pe teritoriul Ucrainei în satul Ivankov, regiunea Kiev, fiind angajată în cadrul întreprinderii nominalizate și a participat la lucrările de lichidare a consecințelor accidentului, fiind inclusă în grupul de lucru desemnat de unitatea de lucru a angajatorului său.

Faptul că unele acte prezentate de Liuba Țurcan nu dispun de ștampila întreprinderii, instanțele de judecată au menționat că, întreprinderea în care a activat reclamanta pe parcursul anilor a suferit reorganizări, unele acte au fost nimicite în legătură cu expirarea termenului de păstrare iar reclamanta fiind în imposibilitate reală să prezinte unele înscrisuri, iar lipsa ștampilei de pe unele documente nu poate fi imputată reclamantei.

La data de 27 iunie 2019 Liuba Țurcan, reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul a depus recurs împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt parțial neîntemeiate în privința prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică.

A solicitat Liuba Țurcan, reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul admiterea cererii de recurs, de a casa decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretențiilor.

La data de 1 august 2019 Marele Stat Major al Armatei Naționale a depus recurs împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, argumentele instanței de apel și a instanței de fond sunt neîntemeiate și pur declarative. Acțiunea a fost depusă cu omiterea termenului iar reclamanta nu a solicitat repunerea în termen.

A indicat că, documentele prezentate nu corespund realității și au semne de neautenticitate.

A solicitat Marele Stat Major al Armatei Naționale admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Examinând admisibilitatea recursurilor, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede astfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 29 mai 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa părților prin intermediul oficiului poștal la data de 10 iulie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 3a-567/19 (f.d.199-201).

Astfel, recursurile depuse de Liuba Țurcan, reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale, sunt în termen.

Examinând temeiurile cererilor de recurs în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Liuba Țurcan și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile depuse de Liuba Țurcan și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursurile depuse de Liuba Țurcan, reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de Liuba Țurcan reprezentată de avocatul Natalia Culceac-Reul și de către Marele Stat Major al Armatei Naționale, se declară inadmisibile. Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu